

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยที่จะเสนอในบทนี้ จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหาร ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

สมมติฐานในการวิจัย

การใช้อำนาจของผู้บริหารตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ไม่แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ คือ

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำนวน 177 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำนวน 708 คน และอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 จำนวน 7,959 คน รวมจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 8,844 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้คือ

1.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางการสุ่มของ Krejcie and Morgan (1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 123 คน จากประชากรทั้งหมด 177 คน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ช่วย

ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 248 คน จากประชากรทั้งหมด 708 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ จำนวน 367 คน จากจำนวน 7,959 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 738 คน

1.2.2 เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเทียบสัดส่วนเป็นรายจังหวัด ขอผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์แล้ว จึงนำจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัดมา คิดเทียบสัดส่วนเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นรายอำเภอแล้วทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการ จับสลาก

1.2.3 การจับสลาก เขียนหมายเลขของโรงเรียนเท่าจำนวนประชากรในแต่ละ อำเภอ แล้วจับสลากเท่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คิดเทียบสัดส่วนไว้เป็นรายอำเภอทั้งกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มอาจารย์ทำเช่นเดียวกัน

1.2.4 เมื่อจับได้หมายเลขตรงกับโรงเรียนใด ก็เลือกผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ของโรงเรียนนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 การใช้อำนาจตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียน มัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน 50 ข้อคำถาม โดยมีจำนวนข้อคำถาม และเลขที่ข้อคำถามแสดงรายละเอียดดังตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนข้อคำถามและเลขที่ข้อคำถามการใช้อำนาจแต่ละประเภท

ประเภทของอำนาจ	จำนวนข้อคำถาม	เลขที่คำถาม
1. อำนาจการให้คุณ	10	1-10
2. อำนาจการให้โทษ	10	11-20
3. อำนาจอันชอบธรรม	10	21-30
4. อำนาจอ้างอิง	10	31-40
5. อำนาจความเป็นผู้เชี่ยวชาญ	10	41-50

ในแต่ละข้อคำถาม ได้กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกได้เป็น 5 ระดับ คือ
 คะแนน 4 หมายถึง ปฏิบัติในระดับมากที่สุด
 คะแนน 3 หมายถึง ปฏิบัติในระดับมาก
 คะแนน 2 หมายถึง ปฏิบัติในระดับน้อย
 คะแนน 1 หมายถึง ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด
 คะแนน 0 หมายถึง ไม่ได้ปฏิบัติ

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอำนาจ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจตามแนวคิดของ French and Raven (1968) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ
 - 2.1 อำนาจการให้คุณ
 - 2.2 อำนาจการให้โทษ
 - 2.3 อำนาจอันชอบธรรม
 - 2.4 อำนาจอ้างอิง
 - 2.5 อำนาจความเป็นผู้เชี่ยวชาญ

3. สร้างแบบสอบถาม โดยอาศัยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจตามแนวคิดของ French and Raven (1968) ภายใต้การให้คำปรึกษาแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิโดยพิจารณาจากนักวิชาการที่สอนในระดับบัณฑิตศึกษาและสอนศาสตร์ทางการบริหารการศึกษารวมทั้งผู้ที่มีประสบการณ์บริหารของกรมสามัญศึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และตรวจแก้ไขสำนวนภาษาที่ใช้

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ดันติเมธ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3 อาจารย์ ดร. ประเสริฐ สมพงศ์ธรรม ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4.4 ดร. ทศนี วงศ์ยี่น ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชาลัย สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

4.5 นายจำนง ไชยรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม โดยการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด 8 จังหวัด เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากนั้นส่งหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยไปยังผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ พร้อมส่งซองปิดแสตมป์جاه้าซองถึงผู้วิจัยไปด้วย เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบแล้วส่งคืนให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งและที่ได้รับคืน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

ตำแหน่งหน้าที่	จัดส่ง		ได้รับคืน		ได้รับคืนและสมบูรณ์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	123		112	91.05	110	89.43
ผู้ช่วยผู้บริหาร	248		226	91.12	226	91.12
อาจารย์	367		334	91.00	334	91.00
รวม	738		672	91.05	670	90.78

จากตารางที่ 2 พบว่า แบบสอบถามที่จัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด 738 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 672 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.05 ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 670 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.78

แบบสอบถามที่จัดส่งไปยังผู้บริหารจำนวน 123 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 112 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 91.05 ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 110 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.43

แบบสอบถามที่จัดส่งไปยังผู้ช่วยผู้บริหารจำนวน 248 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 226 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 91.12 ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.12

แบบสอบถามที่จัดส่งไปยังอาจารย์จำนวน 367 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 334 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 91.00 ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 334 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้อำนาจตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 หาค่าเฉลี่ยรวม (\bar{X}_i) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม (S.D.) ในแต่ละประเภทของอำนาจ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ส่วนการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยรวมของการใช้อำนาจแต่ละประเภทใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยรวม 3.51 - 4.00 หมายถึง ปฏิบัติในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยรวม 2.51 - 3.50 หมายถึง ปฏิบัติในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยรวม 1.51 - 2.50 หมายถึง ปฏิบัติในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยรวม 0.51 - 1.50 หมายถึง ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยรวม 0.00 - 0.50 หมายถึง ไม่ได้ปฏิบัติ

3. เปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) หรือ F-test (ANOVA) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและแผนภูมิประกอบคำบรรยาย

4. การตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัย ตรวจสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารตามการรับรู้ของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ โดยใช้สถิติทดสอบ (F-test) หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และหากพบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใช้การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ (Scheffe Test for all Possible Comparison) ต่อไป และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

การวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Science / Personal Computer) ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในบทที่ 4 ต่อไป